

Свиноус Іван, Присяжнюк Наталія, Федорук Юрій, Павліченко Андрій. Креативна економіка як драйвер розвитку підприємницької ініціативи та інфраструктури територіальних громад у сільській місцевості. *Економічний дискурс*. 2025. Випуск 4. С. 106-115.

DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2025-3-11>

УДК 330.131.5 : 338.22 : 332.122(1-22)

JEL Classification L23, F41, R22

Свиноус Іван

д-р екон. наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування,
Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна

E-mail: isvinous@ukr.net

ORCID: 0000-0002-0346-1596

Присяжнюк Наталія

к. вет. н., доцент кафедри іхтіології та зоології
Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна

E-mail: natasha.prisjazhnjuk@ukr.net

ORCID: 0000-0002-4737-0143

Федорук Юрій

к.с.-г. н., доцент кафедри технологій у рослинництві та захисту рослин
Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна

E-mail: fedoruku_4@ukr.net

ORCID: 0000-0003-3921-7955

Павліченко Андрій

к.с.-г. н., доцент кафедри землеробства, агрохімії та ґрунтознавства
Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна

E-mail: pavlichenkoaa@ukr.net

ORCID: 0000-0001-5576-9931

КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА ЯК ДРАЙВЕР РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ІНІЦІАТИВИ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

Анотація

Вступ. Сучасний розвиток територіальних громад у сільській місцевості України характеризується комплексом структурних викликів, серед яких демографічне скорочення населення, трудова міграція, недостатній рівень диверсифікації економічної діяльності, обмежений доступ до інновацій та інфраструктурні диспропорції. У цих умовах креативна економіка виступає інструментом трансформації розвитку територіальних громад, поєднуючи формування людського капіталу, розвиток підприємницької ініціативи, цифровізацію та модернізацію інфраструктури.

Методи. Використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема: діалектичний

метод – для розкриття економічної сутності креативної економіки та її еволюції як чинника розвитку територіальних громад; системний підхід – для аналізу взаємозв'язку між креативним потенціалом, підприємницькою ініціативою та інфраструктурним забезпеченням сільських територій; порівняльний аналіз – для зіставлення міжнародного та вітчизняного досвіду розвитку креативних індустрій. Крім того, застосовано економіко-статистичні методи для оцінювання впливу креативного сектору на зайнятість і формування доданої вартості, інституційний аналіз – для визначення ролі формальних і неформальних механізмів підтримки підприємництва, а також методи узагальнення та наукової абстракції – для формування авторських висновків і обґрунтування стратегічних напрямів розвитку інфраструктури територіальних громад у сільській місцевості.

Результати. Результати дослідження засвідчили, що розвиток креативної економіки сприяє диверсифікації економічної діяльності сільських територій, активізації підприємницької ініціативи та модернізації інфраструктури територіальних громад. Встановлено, що інтеграція креативних індустрій, цифрових сервісів і культурного підприємництва забезпечує підвищення конкурентоспроможності громад, формування нових моделей зайнятості та зростання локальної економічної стійкості. Обґрунтовано, що впровадження креативних підходів у стратегії розвитку громад створює передумови для розвитку людського капіталу, залучення інвестицій і формування інноваційних екосистем у контексті післявоєнного відновлення сільських територій України.

Перспективи. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням методичних підходів до оцінювання впливу креативної економіки на соціально-економічний розвиток територіальних громад у сільській місцевості. Важливим напрямом є вивчення механізмів інтеграції креативних індустрій у місцеві стратегії розвитку з урахуванням цифровізації, розвитку людського капіталу та інституційної підтримки підприємництва. Перспективним також є аналіз ролі креативної економіки у післявоєнному відновленні сільських територій, формуванні інноваційних екосистем і підвищенні економічної резильєнтності громад.

Ключові слова: креативна економіка, креативні індустрії, підприємницька ініціатива, територіальні громади, сільські території, інфраструктурний розвиток, людський капітал, інноваційна екосистема, цифровізація, економічна стійкість, післявоєнне відновлення.

Вступ.

Сучасний розвиток територіальних громад у сільській місцевості України характеризується комплексом структурних викликів, серед яких демографічне скорочення населення, трудова міграція, недостатній рівень диверсифікації економічної діяльності, обмежений доступ до інновацій та інфраструктурні диспропорції. Воєнні події посилили ці тенденції через руйнування інфраструктури, порушення логістики та зростання економічних ризиків, що зумовлює необхідність переосмислення моделей розвитку громад. Традиційна орієнтація сільських територій переважно на аграрне виробництво підвищує економічну залежність і знижує стійкість місцевих економік до зовнішніх шоків, актуалізуючи потребу у диверсифікації та впровадженні інноваційних підходів.

У цих умовах креативна економіка виступає інструментом трансформації розвитку територіальних громад, поєднуючи формування людського капіталу, розвиток підприємницької ініціативи, цифровізацію та модернізацію інфраструктури. Її інтеграція у стратегії місцевого розвитку сприяє створенню нових робочих місць, розширенню економічної бази громад, підвищенню інвестиційної привабливості та формуванню більш стійких соціально-економічних систем, що є особливо важливим у контексті післявоєнного відновлення та євроінтеграційних трансформацій України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Огляд наукових публікацій засвідчує, що концептуальні засади креативної економіки сформовані у працях J. Howkins, R. Florida та C. Landry, які обґрунтовують роль творчості, креативного класу й міського середовища як джерела економічного зростання та трансформації локальних спільнот. Аналітичні доповіді UNCTAD і UNESCO підтверджують вагомий внесок культурних і креативних індустрій у формування доданої вартості, зайнятості та інноваційного потенціалу, що створює передумови для активізації підприємницької ініціативи на регіональному рівні.

Вітчизняні дослідження (С. В. Тютюнникова, Т. Г. Остапенко, Д. Кузьменко, Ю. О. Лупенко та ін.) акцентують увагу на взаємозв'язку розвитку людського капіталу, агломераційних ефектів і

креативного потенціалу територій, що є методологічною основою для формування інфраструктури територіальних громад у сільській місцевості.

Мета.

Мета статті полягає в обґрунтуванні ролі креативної економіки як драйвера розвитку підприємницької ініціативи та інфраструктури територіальних громад у сільській місцевості, визначенні її впливу на диверсифікацію локальної економіки, розвиток людського капіталу та підвищення стійкості громад в умовах трансформаційних змін і післявоєнного відновлення.

Методологія дослідження.

Використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема: діалектичний метод – для розкриття економічної сутності креативної економіки та її еволюції як чинника розвитку територіальних громад; системний підхід – для аналізу взаємозв'язку між креативним потенціалом, підприємницькою ініціативою та інфраструктурним забезпеченням сільських територій; порівняльний аналіз – для зіставлення міжнародного та вітчизняного досвіду розвитку креативних індустрій.

Крім того, застосовано економіко-статистичні методи для оцінювання впливу креативного сектору на зайнятість і формування доданої вартості, інституційний аналіз – для визначення ролі формальних і неформальних механізмів підтримки підприємництва, а також методи узагальнення та наукової абстракції – для формування авторських висновків і обґрунтування стратегічних напрямів розвитку інфраструктури територіальних громад у сільській місцевості.

Результати.

Креативна економіка формується на основі економіки знань і охоплює види діяльності, що базуються на творчості, інтелектуальній власності, інноваціях та використанні нематеріальних активів як ключового джерела створення доданої вартості. Концептуальні засади розвитку креативної економіки сформувалися у працях: J. Howkins, який розглядав творчість як економічний ресурс і основу формування нових ринків [1]; R. Florida, який акцентував увагу на ролі «креативного класу» як рушійної сили регіонального розвитку [2]; С. Landry, що обґрунтував значення креативності у трансформації міського та територіального середовища [3]; а також дослідженнях UNCTAD, де креативні індустрії визначаються як важливий чинник інклюзивного та сталого економічного зростання [4].

У сучасній економічній науці креативна економіка розглядається як інтеграційна модель, що поєднує культурні, технологічні та підприємницькі компоненти, сприяючи формуванню нових бізнес-моделей і розвитку інноваційних екосистем [5].

Основними характеристиками креативної економіки є: використання нематеріальних активів (знання, бренди, авторські права), мережеві форми взаємодії та кооперації, високий рівень інноваційності, гнучкість організаційних структур і активна інтеграція цифрових технологій. Науковці наголошують, що розвиток креативних індустрій сприяє підвищенню конкурентоспроможності територій через диверсифікацію економічної діяльності та формування нових джерел зайнятості. Зокрема, вітчизняні дослідники підкреслюють важливість поєднання креативної економіки з розвитком людського капіталу, підприємницької культури та інституційної підтримки локальних ініціатив, що особливо актуально для трансформації сільських територій України [6].

У контексті сільських територій креативна економіка виступає як інструмент локального розвитку, що дозволяє ефективно використовувати культурну спадщину, природні ресурси та людський потенціал для створення нових економічних можливостей. Вона сприяє розвитку агротуризму, локальних брендів, ремесел, креативних сервісів, цифрових платформ і соціального підприємництва, що забезпечує диверсифікацію доходів населення та підвищення економічної стійкості територіальних громад. Інтеграція креативної складової у стратегії розвитку громад також

посилює міжсекторальну взаємодію між бізнесом, культурою, освітою та місцевим самоврядуванням, створюючи передумови для інноваційного відновлення та довгострокового сталого розвитку.

Ефективність розвитку креативної економіки значною мірою залежить від якості інституційного середовища, яке визначає можливості реалізації підприємницьких ініціатив, доступ до ресурсів і рівень інтеграції інноваційних процесів у локальні економіки. До ключових елементів такого середовища належать: нормативно-правова база, що регламентує розвиток малого та середнього бізнесу й креативних індустрій; інфраструктура підтримки підприємництва (бізнес-центри, креативні простори, акселератори); освітні та інноваційні екосистеми, які забезпечують підготовку людського капіталу; а також доступ до фінансових ресурсів, включаючи грантові програми, венчурне фінансування та державні інструменти підтримки.

За даними Міністерства економіки України та міжнародних організацій, сектор креативних індустрій до повномасштабної війни забезпечував близько 3–4% ВВП України, демонструючи високий потенціал зростання навіть у кризових умовах, а частка малих підприємств у креативному секторі перевищувала 90%, що свідчить про його значення для розвитку локального підприємництва.

Для України особливо важливим є розвиток локальних інституцій – центрів підтримки бізнесу, креативних хабів, інкубаторів стартапів, регіональних інноваційних платформ, які сприяють трансферу знань і формуванню мережевої взаємодії між учасниками економічної діяльності. Дослідження науковців підкреслюють, що концентрація креативних екосистем підвищує інноваційну активність територій [7].

Українські науковці відзначають, що для сільських територій ключовим фактором є поєднання інституційної підтримки з розвитком людського капіталу та локального підприємництва, що дозволяє диверсифікувати економіку громад і зменшити залежність від традиційного аграрного виробництва [8]. Інституційна взаємодія між місцевою владою, бізнесом і освітніми установами формує підприємницькі екосистеми, здатні забезпечити створення інноваційних проєктів, розвиток цифрових сервісів і підвищення економічної стійкості територіальних громад в умовах трансформаційної та післявоєнної економіки.

Розвиток креативних індустрій безпосередньо пов'язаний із якістю людського капіталу, який виступає ключовим ресурсом економіки знань та інноваційного підприємництва. Для сільських територій України особливу цінність становлять культурні традиції, локальна ідентичність, ремісничі практики, креативні навички та соціальний капітал громад, що можуть трансформуватися у нові види економічної діяльності.

За оцінками міжнародних організацій, креативні індустрії у світі забезпечують близько 3% глобального ВВП та створюють понад 6% робочих місць, при цьому значна частка зайнятих припадає саме на молодь [9]. В Україні, за даними Міністерства культури та інформаційної політики та аналітичних досліджень креативних індустрій, сектор креативної економіки до війни демонстрував стабільне зростання, формуючи тисячі малих підприємств і самозайнятих осіб, що підтверджує його потенціал як інструменту локального розвитку.

Креативна економіка сприяє залученню молоді до підприємництва через розвиток стартап-культури, цифрових платформ і культурних проєктів; створенню нових форм зайнятості (фриланс, дистанційна робота, креативні сервіси, соціальне підприємництво); розвитку soft skills - комунікації, критичного мислення, креативності та командної взаємодії; а також формуванню інноваційного мислення, орієнтованого на пошук нестандартних рішень. За даними Державної служби статистики України, у структурі малого бізнесу частка підприємств у сфері інформаційних технологій, дизайну, медіа та культурних послуг має тенденцію до зростання, що свідчить про поступову трансформацію економічної структури у бік креативних видів діяльності.

Науковці підкреслюють, що концентрація креативного людського капіталу стимулює інноваційність територій, тоді як українські дослідники наголошують на важливості розвитку освітніх

програм, локальних креативних просторів і підтримки молодіжного підприємництва як чинників підвищення соціально-економічної стійкості сільських громад [10].

Розвиток креативних секторів стимулює модернізацію інфраструктури територіальних громад, оскільки ефективне функціонування креативної економіки потребує сучасного технологічного, соціального та культурного середовища. Насамперед це проявляється у розвитку цифрової інфраструктури – розширенні доступу до швидкісного інтернету, впровадженні цифрових платформ і сервісів, що забезпечують дистанційну зайнятість, електронну комерцію та розвиток креативних послуг.

За даними Міністерства цифрової трансформації України, станом на останні роки рівень покриття швидкісним інтернетом у сільській місцевості суттєво зріс, що створює передумови для розвитку ІТ-сервісів, онлайн-освіти та цифрового підприємництва. Водночас створення коворкінг-просторів, креативних хабів і центрів спільної роботи сприяє формуванню мережевих екосистем співпраці, обміну знаннями та запуску інноваційних проєктів, особливо серед молоді та малого бізнесу.

Важливим напрямом є відновлення та ревіталізація культурних об'єктів – історичних будівель, музеїв, культурних центрів, які трансформуються у креативні простори й стають осередками культурного підприємництва. За оцінками міжнародних досліджень, розвиток креативних кластерів може збільшувати локальну зайнятість на 5–10% завдяки мультиплікативному ефекту суміжних галузей.

Окреме значення має формування туристичних кластерів, що поєднують культурну спадщину, гастрономію, ремесла та природні ресурси, стимулюючи розвиток малого бізнесу та зростання доходів громад. У цьому контексті інфраструктура виступає не лише матеріальною базою економічної діяльності, а й платформою для соціальної взаємодії, розвитку людського капіталу та генерації інновацій, що підвищує конкурентоспроможність і стійкість сільських територій у довгостроковій перспективі.

Післявоєнна трансформація економіки України потребує впровадження нових моделей розвитку, орієнтованих на підвищення стійкості територіальних громад, диверсифікацію економічної діяльності та ефективне використання локального потенціалу. В умовах руйнування інфраструктури, скорочення традиційних виробничих можливостей і зміни структури зайнятості креативна економіка набуває особливого значення як інструмент відновлення, що поєднує інновації, людський капітал і підприємницьку ініціативу.

Міжнародний досвід післякризових трансформацій свідчить, що розвиток креативних секторів сприяє швидкій економічній адаптації територій завдяки низьким бар'єрам входу, гнучким бізнес-моделям і високому потенціалу масштабування через цифрові технології.

Креативна економіка може виконувати функції генератора нових робочих місць, особливо для молоді, внутрішньо переміщених осіб і ветеранів, забезпечуючи можливості самозайнятості, дистанційної роботи та розвитку малого бізнесу; інструменту соціальної реінтеграції, що сприяє відновленню соціального капіталу через культурні та спільнотні проєкти; а також платформи для локальних ініціатив, яка активізує громадянську участь і стимулює розвиток підприємницьких екосистем. Розвиток креативних індустрій дозволяє поєднати економічні та соціокультурні аспекти відновлення, створюючи нові точки зростання для сільських територій, підвищуючи їх інвестиційну привабливість і сприяючи формуванню інноваційно орієнтованої моделі післявоєнного розвитку.

Пропонується трирівнева модель інтеграції креативної економіки у розвиток територіальних громад, яка відображає послідовність формування передумов, реалізації практичних інструментів та стратегічного забезпечення сталого зростання. Така модель дозволяє системно поєднати розвиток людського потенціалу, підприємницької активності та інституційного середовища, створюючи комплексну основу для трансформації економіки сільських територій.

Базовий рівень охоплює формування людського капіталу як ключового ресурсу креативної економіки. До нього належать розвиток освіти, професійних і творчих компетенцій, цифрових

навичок, а також збереження й актуалізація культурної спадщини як джерела ідей і локальної ідентичності. Саме цей рівень забезпечує накопичення знань, креативних здібностей і соціального капіталу, що формує основу для виникнення нових бізнес-ініціатив. Важливу роль відіграє інтеграція формальної та неформальної освіти, розвиток освітніх програм з підприємництва, культурних і креативних індустрій, а також підтримка молоді та локальних творчих спільнот.

Операційний рівень пов'язаний із практичною реалізацією креативного потенціалу через підприємництво, запуск стартапів, розвиток малого бізнесу та активне використання цифрових технологій. На цьому етапі відбувається трансформація ідей у бізнес-моделі, створення нових продуктів і послуг, формування креативних кластерів і мереж співпраці. Використання цифрових інструментів (електронна комерція, онлайн-платформи, маркетплейси, цифровий маркетинг) розширює доступ до ринків і сприяє інтеграції сільських громад у глобальні економічні процеси. Операційний рівень також включає розвиток соціального підприємництва, агротуризму, креативних сервісів і локальних брендів, що забезпечують диверсифікацію доходів.

Стратегічний рівень передбачає створення сприятливого інституційного середовища, розвиток інфраструктури та формування партнерських мереж між органами місцевого самоврядування, бізнесом, освітніми установами та громадськими організаціями. Інституційна підтримка включає нормативно-правові механізми стимулювання креативних індустрій, доступ до фінансування, розвиток центрів підтримки підприємництва, креативних хабів і інноваційних платформ.

Розвинена інфраструктура – цифрова, транспортна, культурна та соціальна – забезпечує сталість функціонування креативних екосистем, а партнерські мережі сприяють обміну знаннями, трансферу інновацій і підвищенню конкурентоспроможності територіальних громад. Така трирівнева модель дозволяє інтегрувати креативну економіку у стратегічне планування розвитку сільських територій, підвищуючи їхню резильєнтність та інноваційний потенціал.

З урахуванням ролі креативної економіки у розвитку людського капіталу, модернізації інфраструктури та формуванні інституційного середовища постає необхідність визначення практичних напрямів її інтеграції у соціально-економічний розвиток територіальних громад. Реалізація креативного потенціалу потребує системного підходу, що поєднує інноваційні інструменти підтримки підприємництва, цифровізацію економічної діяльності та розвиток партнерських мереж.

У цьому контексті доцільно виокремити ключові напрями активізації креативної економіки, які можуть забезпечити формування стійких локальних екосистем і підвищення конкурентоспроможності сільських територій, зокрема: формування креативних кластерів, розвиток локальних брендів, цифровізацію бізнесу, підтримку молодіжного підприємництва та інтеграцію у міжнародні програми.

1. Формування креативних кластерів. Створення креативних кластерів сприяє концентрації підприємницької активності, розвитку мережевої взаємодії між бізнесом, освітніми установами, культурними організаціями та місцевими органами влади. Такі кластери забезпечують обмін знаннями, спільне використання ресурсів і підвищення інноваційності, що особливо важливо для сільських територій із обмеженим доступом до ринків та інфраструктури. Розвиток кластерних ініціатив дозволяє формувати локальні екосистеми, орієнтовані на створення доданої вартості через креативні індустрії, агротуризм, культурні проєкти та цифрові сервіси.

2. Розвиток локальних брендів. Формування та просування локальних брендів базується на використанні культурної спадщини, традиційного виробництва, гастрономічної унікальності та природних ресурсів територій. Локальні бренди підвищують впізнаваність громад, сприяють розвитку малого бізнесу та розширюють можливості експорту продукції та послуг. Використання маркетингових інструментів, географічних зазначень, storytelling та цифрових каналів комунікації дозволяє підвищити конкурентоспроможність місцевих виробників і стимулювати розвиток креативного підприємництва.

3. Цифровізація бізнесу. Впровадження цифрових технологій забезпечує оптимізацію бізнес-процесів, розширення доступу до ринків і підвищення ефективності підприємницької діяльності. Використання електронної комерції, онлайн-платформ, цифрового маркетингу, систем управління даними та дистанційної роботи відкриває нові можливості для підприємців у сільській місцевості, зменшуючи географічні обмеження. Цифровізація також сприяє інтеграції локальних бізнесів у глобальні ланцюги створення вартості.

4. Підтримка молодіжного підприємництва. Активізація участі молоді у розвитку креативної економіки передбачає створення освітніх програм, акселераційних ініціатив, грантових механізмів і менторської підтримки. Молодіжне підприємництво стимулює впровадження інновацій, розвиток стартап-культури та формування нових бізнес-моделей, що сприяє зменшенню міграції молодого населення з сільських територій і зміцненню людського капіталу громад.

5. Інтеграція у міжнародні програми. Участь у міжнародних ініціативах і програмах (зокрема, Creative Europe, Horizon Europe, програми ЄС із розвитку регіонів і креативних індустрій) забезпечує доступ до фінансування, обміну досвідом і трансферу інноваційних практик. Міжнародна інтеграція сприяє підвищенню інституційної спроможності громад, розвитку партнерських мереж і впровадженню європейських стандартів управління та розвитку креативної економіки.

Висновки і перспективи.

Креативна економіка є важливим драйвером трансформації сільських територій, що забезпечує диверсифікацію економіки, розвиток підприємницької ініціативи та модернізацію інфраструктури через активізацію інноваційної діяльності, використання нематеріальних активів і формування нових моделей зайнятості. Її розвиток сприяє переходу від вузької галузевої спеціалізації до багатофункціональної економічної структури, у якій поєднуються традиційні види діяльності із креативними індустріями, цифровими сервісами, культурним підприємництвом і туристичними проєктами. Це дозволяє підвищити конкурентоспроможність територіальних громад, створити додаткові джерела доходів і зменшити залежність від зовнішніх економічних коливань.

Інтеграція креативної економіки у стратегії розвитку територіальних громад сприятиме підвищенню їх економічної стійкості, розвитку людського капіталу та формуванню інноваційних екосистем, заснованих на партнерстві між місцевою владою, бізнесом, освітніми установами та громадськими організаціями. Важливим результатом є посилення соціальної згуртованості, стимулювання локальних ініціатив і формування сприятливого середовища для залучення інвестицій та реалізації стартапів. У контексті післявоєнного відновлення креативна економіка може стати одним із ключових інструментів адаптивного розвитку, забезпечуючи швидку реакцію на виклики, підтримку зайнятості населення та створення інноваційних точок зростання для сільських територій України.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням методичних підходів до оцінювання впливу креативної економіки на соціально-економічний розвиток територіальних громад у сільській місцевості. Важливим напрямом є вивчення механізмів інтеграції креативних індустрій у місцеві стратегії розвитку з урахуванням цифровізації, розвитку людського капіталу та інституційної підтримки підприємництва. Перспективним також є аналіз ролі креативної економіки у післявоєнному відновленні сільських територій, формуванні інноваційних екосистем і підвищенні економічної резильєнтності громад.

Список використаних джерел

1. Howkins J. The creative economy: how people make money from ideas. London : Penguin Books, 2001. 288 p.
2. Florida R. The rise of the creative class: and how it's transforming work, leisure, community and everyday life. New York : Basic Books, 2002. 404 p.
3. Landry C. The creative city: a toolkit for urban innovators. London : Earthscan Publications, 2000. 300 p.
4. UNCTAD. Creative economy report 2010: creative economy – a feasible development option. Geneva :

United Nations, 2010. 421 p.

5. Тютюннікова С. В. Наукова дискусія в редакції журналу «Економічна теорія та право» з концептуальних засад креативної економіки, обґрунтованих у монографії С. А. Давимуки і Л. І. Федулової «Креативний сектор економіки: досвід та напрями розбудови». *Економічна теорія та право*. 2018. №2. С. 149–172.

6. Остапенко Т. Г. Порівняльний аналіз структури наноекономіки та теорій людського капіталу, креативної економіки й інформаційної економіки. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. №6. С. 51–59.

7. Kuzmenko D. Місто як осередок економічної концентрації: агломераційний ефект у національному контексті. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2025. №2 (16). С. 277–287.

8. Лупенко Ю. О., Єгоров Б. В., Немченко В. В., Лагодієнко Н. В. Розвиток людського капіталу як основа сталого розвитку сільських територій. *Актуальні питання економічних наук*. 2024. №3–4. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14860929>. (дата звернення: 15.10.2025).

9. UNESCO, EY. Cultural times: the first global map of cultural and creative industries. Paris : UNESCO, 2015. 92 p.

10. Фесіна Ю. Г. Креативний потенціал регіонального розвитку. *Економічні науки. Серія «Регіональна економіка»*. 2021. №18 (71). С. 224–240.

Статтю отримано: 21.10.2025 / Рецензування 07.12.2025 / Прийнято до друку: 30.12.2025

Ivan Svinous

Dr. Sc. (in Economics), Professor, Professor
Department of Accounting and Taxation
Bila Tserkva National Agrarian University
Bila Tserkva, Ukraine

E-mail: isvinous@ukr.net
ORCID: 0000-0002-0346-1596

Natalia Prysyzhnyuk

Cand. Sc. (Veterin.), Associate Professor
Department of Ichthyology and Zoology
Bila Tserkva National Agrarian University
Bila Tserkva, Ukraine

E-mail: natasha.prisjzhnjuk@ukr.net
ORCID: 0000-0002-4737-0143

Yuriy Fedoruk

Cand. Sc. (Agricult.), Associate Professor
Department of Plant Production and Plant Protection Technologies
Bila Tserkva National Agrarian University
Bila Tserkva, Ukraine

E-mail: fedoruku_4@ukr.net
ORCID: 0000-0003-3921-7955

Andriy Pavlichenko

Cand. Sc. (Agricult.), Associate Professor
Department of Agriculture, Agrochemistry and Soil Science
Bila Tserkva National Agrarian University
Bila Tserkva, Ukraine

E-mail: pavlichenkoaa@ukr.net
ORCID: 0000-0001-5576-9931

CREATIVE ECONOMY AS A DRIVER OF THE DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURIAL INITIATIVE AND INFRASTRUCTURE OF TERRITORIAL COMMUNITIES IN RURAL AREAS

Abstract

Introduction. The modern development of territorial communities in rural areas of Ukraine is characterized by a complex set of structural challenges, including demographic decline, labor migration, insufficient diversification of economic activities, limited access to innovation, and infrastructural disparities. Under these conditions, the creative economy acts as a tool for transforming the development of territorial communities by integrating human capital formation, entrepreneurial initiative, digitalization, and infrastructure modernization.

Methods. A set of general scientific and special research methods was used, including the dialectical method to reveal the economic essence of the creative economy and its evolution as a factor in territorial community development; a systemic approach to analyze the interrelations between creative potential, entrepreneurial initiative, and infrastructure support of rural areas; and comparative analysis to contrast international and domestic experience in the development of creative industries. In addition, economic and statistical methods were applied to assess the impact of the creative sector on employment and value creation; institutional analysis was used to determine the role of formal and informal mechanisms supporting entrepreneurship; and methods of generalization and scientific abstraction were employed to formulate the author's conclusions and substantiate strategic directions for infrastructure development in rural territorial communities.

Results. The research findings demonstrate that the development of the creative economy contributes to the diversification of economic activities in rural areas, stimulates entrepreneurial initiative, and supports the modernization of territorial community infrastructure. It was established that the integration of creative industries, digital services, and cultural entrepreneurship enhances community competitiveness, promotes new employment models, and strengthens local economic resilience. The study substantiates that implementing creative approaches in community development strategies creates prerequisites for human capital development, investment attraction, and the formation of innovation ecosystems in the context of post-war recovery of rural areas in Ukraine.

Discussion. Further research perspectives are related to the development of methodological approaches for assessing the impact of the creative economy on the socio-economic development of rural territorial communities. An important direction involves studying mechanisms for integrating creative industries into local development strategies, considering digitalization, human capital development, and institutional support for entrepreneurship. Promising research areas also include analyzing the role of the creative economy in post-war recovery, the formation of innovation ecosystems, and strengthening the economic resilience of rural communities.

Keywords: creative economy; creative industries; entrepreneurial initiative; territorial communities; rural areas; infrastructure development; human capital; innovation ecosystem; digitalization; economic resilience; post-war recovery.

References

1. Howkins, J. (2001). *The creative economy: how people make money from ideas*. London :Penguin Books.
2. Florida, R. (2002). *The rise of the creative class: And how it's transforming work, leisure, community and everyday life*. New York : Basic Books.
3. Landry, C. (2000). *The creative city: A toolkit for urban innovators*. London : Earthscan Publications.
4. UNCTAD. (2010). *Creative economy report 2010: creative economy – a feasible development option*. Geneva :United Nations.
5. Tyutiunnikova, S.V. (2018). Naukova dyskusiiia v redaktsii zhurnalu «Ekonomichna teoriia ta pravo» z kontseptualnykh zasad kreatyvnoi ekonomiky, obgruntovanykh u monohrafii S.A. Davymuky i L.I. Fedulovoi «Kreatyvnyi sektor ekonomiky: dosvid ta napriamy rozbudovy» [Scientific discussion in the editorial office of the journal «Economic Theory and Law» on the conceptual foundations of the creative economy substantiated in the monograph «Creative sector of the economy: experience and directions of development»]. *Ekonomichna teoriia ta pravo* [Economic Theory and Law], 2, 149–172. [in Ukr.].
6. Ostapenko, T.H. (2018). Porivnialnyi analiz struktury nanoekonomiky ta teorii lud'skoho kapitalu, kreatyvnoi ekonomiky y informatsiinoi ekonomiky [Comparative analysis of the structure of nanoeconomics and theories of human capital, creative economy, and information economy]. *Ekonomichniy visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii* [Economic Bulletin of the Zaporizhzhia State Engineering Academy], 6, 51–59. [in Ukr.].
7. Kuzmenko, D. (2025). Misto yak oseredok ekonomichnoi kontsentratsii: ahlomeratsiyni efekty u natsionalnomu konteksti [City as a center of economic concentration: Agglomeration effect in the national context]. *Yevropeyskyi naukovyi zhurnal ekonomichnykh ta finansovykh innovatsii* [European Scientific Journal of Economic

and Financial Innovation], 2 (16), 277–287. [in Ukr.].

8. Lupenko, Y.O., Yehorov, B.V., Nemchenko, V.V., & Lahodiienko, N.V. (2024). Rozvytok liudskoho kapitalu yak osnova staloho rozvytku silskykh terytorii [Human capital development as the basis of sustainable rural development]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk* [Current Issues of Economic Sciences], 3–4. Retrieved from <https://doi.org/10.5281/zenodo.14860929>. [in Ukr.].

9. UNESCO, EY. (2015). Cultural times: The first global map of cultural and creative industries. Paris :UNESCO.

10. Fesina, Y.H. (2021). Kreatyvnyi potentsial rehionalnoho rozvytku [Creative potential of regional development]. *Ekonomichni nauky. Seriya «Rehionalna ekonomika»* [Economic Sciences. Series «Regional economy»], 18 (71), 224–240. [in Ukr.].

Received: 10.21.2025 / Review 12.07.2025 / Accepted 12.30.2025

